

November 7-i Felvonulás

Kolozsváron, valahol a Baritiu utcában készült a kép. 1946. november 7. ?Muncă și progres?, tehát munka és haladás -- ez van felírva a plakátra, amit visznek. November 7. egy nagy munkásünnep volt. Ismerem ezt a románul beszélő zsidócskát (balra, aki viszi a táblát), valahonnan Bukovinából jött ide, csak nem tudom, hogy hívják. Az előtérben egy máramarosszigeti zsidó gyerek, Farkas, ha jól emlékszem, egy vallásos zsidó közösségből jött. Máramarosszigetről elég sokan jöttek ide, inkább románul beszéltek, magyarul már gyengébben. Az inasotthonba kerültek, munkások lettek. A legtöbb dézsiszistának, aki visszajött, nem voltak már szülei, s egy inasotthonban laktak, amit a Demokrata Zsidó Népközösség tartott fenn. [A Demokrata Zsidó Népközösség a háború után megalakuló zsidó intézmény, amely a hazatért, általában árván maradt zsidó fiatalokat segítette. -- A szerk.] Nagyon sok gyereket a termelőmunkába [gyárakba] irányítottunk, ezeket mind mi fogtuk össze. A Dézsisz, a Demokrata Zsidó Ifjak Szervezte egy teljesen külön szervezet volt. Néhány fiatal

szervezte meg a buchenwaldi csoportból, akik hamarabb kerültek haza. Például dr. Herskó, aki később románosította a nevét Muresan Petrura. Ő nagy pártaktivista lett, és később felvitték a minisztériumba. Schwartz Vilmos, egy fogorvos szintén benne volt. Löbl Emil volt a másik szervező, aki mérnök volt, s tanár lett a politechnikán [Politechnika Egyetemen], és felvette a Száva nevet. Ideológiai ellentétbe kerültek Docsival, a másik Dézsiszes vezetővel, aki orvos volt. Havas Andor is ott volt a vezetőségben, szintén Docsi pártján állt. Aztán ott volt Roth Lajkó, aki kommunista maradt, a rádió román részlegének lett végül az igazgatója. Vele én kerültem konfliktusba, hogy nem értettem egyet vele abban, hogy nem szabad összeházasodni a kulák származásúakkal. Én titkár voltam a Dézsiszben. A Zsidó Bizottsággal kollaborált a Dézsisz. (A hitközségnek semmi köze nem volt ezekhez a szervezetekhez.) A Dézsisznek a főprogramja mint a kommunistáknak, hogy maradjunk itt, és itt építsük fel az otthonunkat. Volt egy nevelő szerepe, hogy szakmát tanítsanak.